

La llibreria Quera aporta cultura muntanyenca des de fa prop de 100 anys

Date : 06/10/2012

Publicat el 11-12-2012

Text: Raimon Quera, llibreter i Josep Mª Aymà, ELM

Fotos: Albert Aymà

Entrarà o no, però el cert és que sovint algú bada mirant l'aparador per posar-se al dia de les darreres publicacions sobre la cultura excursionista. La llum grogosa és ben identificativa de l'establiment.

La Quera és "més que una llibreria": és una institució singular per la trajectòria històrica per la nostra cultura muntanyenca, un servei que no es conforma amb el passat sinó que continua endavant i ja forma part del paisatge barceloní. ELM ha volgut retre homenatge a aquesta institució només començar, un de modest dels molts que ha rebut.

Si els clubs excursionistes han estat la pedra sobre la qual s'ha edificat la major part de l'activitat muntanyenca de Catalunya i l'editorial Alpina ha aportat l'eina bàsica amb els seus mapes, la llibreria Quera ha estat el punt de confluència de tot i de tots plegats a Barcelona i entorn (recordem que *quer* equival a pedra). Amb l'aportació de quatre generacions al llarg de gairebé 100 anys, continua endavant sobrevivint altres experiències similars.

Potser la crisi actual és per a la Quera doble: a la general s'hi afegeix la competència d'altres punts de venda de llibres relacionats amb l'esport, el viatge, la geografia..., però el prestigi és un punt bàsic a favor seu. Es pot dir que l'excel·lència de la Quera és que si el comprador és un neòfit en la matèria troba l'experiència, el coneixement, l'orientació i la confiança sobre els seus projectes; i si ja és un veterà troba

l'acolliment amical, més enllà dels productes.

La Quera es dedica a la venda de llibres de muntanya des de l'any 1966, quan en Joan Quera Graupera, l'avi de l'actual llibreter, en Raimon, va decidir dedicar la botiga a temes muntanyencs. Però la nissaga Quera ja treballava per la cultura catalana des de molt abans: el besavi, en Josep Quera i Còrdoba (Arenys de Mar, 1879) viatjava de poble en poble en ruc, a peu o en diligències, tot divulgant l'ús de la nostra llengua. L'any 1897 va començar a publicar una revista manuscrita, La Talia Catalana, on figuraven moltes firmes que després foren noms consagrats: Mn. Ramon Garriga, Folch i Torres, Dolors Monserdà de Macià, Norbert Font i Sagué, etc. Es va publicar dos anys, tot fent conèixer més de vint-i-cinc obres de teatre.

En Raimon Quera, la quarta generació en acció, entre les lleixes de l'antiga merceria al fons i la taula que serveix per estendre-hi els mapes i guardar-los ben disposats al seu interior.

Posteriorment (1906), va fundar L'Escon, publicació destinada a promoure obres dramàtiques per al Teatre Catòlic de Tarragona. De molt jove ja havia fet representacions als portals de les cases, fent-se pagar amb agulles de cap que posteriorment venia a les conegudes puntaires de la costa d'Arenys. Després d'haver treballat als ferrocarrils, la seva afecció a la literatura catalana el va portar a encaminar-se, cada cap de setmana, per tot Catalunya i Andorra.

El 1916 es va inaugurar la llibreria actual, anomenada en un principi l'Escon (nom que podeu veure a l'entrada). Aleshores en Joan Quera dedicava les tardes a la llibreria per seguir la seva tasca divulgadora publicant obres de teatre en català per als afeccionats. El 1918, una epidèmia va fer tancar la revista, i així, el desembre del mateix any, es va editar el darrer número de L'Escon, el 263, amb el qual es tancava un període de dotze anys.

Durant aquesta època la família sortia d'excursió cada diumenge per les rodalies de Barcelona, i el 1922 van comprar un terreny a la Floresta. El quart dels seus sis fills, Joan Quera i Graupera protagonitzà la segona etapa de la història de la llibreria. Com el seu pare, es dedicà a conèixer Catalunya. Ingressa als Minyons i Guies Escoltes, i s'adonà que existia un gran buit literari a l'àmbit de la muntanya. Com que costava trobar llibres d'excursionisme i mapes, li van suggerir que aglutinés tot el referent a muntanyisme. Així és com es va anar ampliant l'apartat d'excursionisme de la botiga. El 1937 surt el primer catàleg amb la recopilació de les novetats editorials del món excursionista. Finalment, el 1939, deixa Banca i Borsa, on havia estat treballant fins aleshores, i es dedica plenament a regentar la llibreria.

Durant el franquisme l'escoltisme era prohibit, però ell importava llibres de França i de Mèxic a despit de

les inspeccions. Des de l'escoltisme va poder divulgar la seva idea de la Cultura Excursionista, és a dir, treure el màxim profit de l'anada a la muntanya a força de conèixer tots els seus aspectes: la natura, la història dels pobles per on es passa, la cartografia, etc. (observem que a l'entrada hi figura el lema "Cultura Excursionista"). El 1946 va col·laborar a la fundació de l'Editorial Alpina. L'any següent munta per primera vegada la parada a la Rambla per al Dia de Sant Jordi i el 1958 la botiga deixa de ser vivenda. El 1961, adonant-se de la nova moda de sortir els caps de setmana amb el Sis-cents, fa un pas endavant molt important en el que són les guies d'excursionisme en recopilar i editar, a l'Editorial Alpina, dos volums d'excursions per carretera. Se'n fan diverses reedicions.

També entre els llibres de muntanya hi ha bestsellers, sobretot els que són d'aventura viscuda. Aquí en veiem dos, un de nou: *Tocando el vacío*, de J. Simpson i S. Yates; i un de clàssic: *Mal de altura*, de J. Krakauer.

Després de la guerra havia desaparegut forçosament gran part de la infraestructura del teatre en català i amb el pas dels anys aquesta vessant cultural es va esllangir per acabar morint. Per aquest motiu i aprofitant les reformes a la botiga en el 50è aniversari, el 1966, es va decidir a retirar tot el que quedava de teatre, i el nom de la llibreria va passar de l'Escon a Quera – Cultura Excursionista, com figura actualment a l'entrada. Aquell mateix any, la Federació Catalana de Muntanyisme li va concedir la Placa de Plata.

De fet, bona part de la família s'ha vist involucrada a tirar endavant la llibreria, com la Roser, la filla, que el 1990 n'agafa la direcció. El 1991 es van celebrar els 75 anys de la llibreria entre amics i família. L'any següent, en Raimon, el més petit dels quatre fills, en tornar del servei militar es va fer càrrec definitivament de la botiga, tal com és la situació actual.

El 1996, 80è aniversari, se'n va fer una exposició al Museu de l'Esport Melcior Colet, a Barcelona. En Joan Quera va morir just quatre dies abans del seu homenatge. En l'acte inaugural es va evocar l'armari del avis, al pis de dalt de la botiga, ple de dibuixos, barrets, robeta i agulles de cap, i és que aquest establiment havia estat una merceria abans de dedicar-se a llibreria; d'aquí els prestatges que encara s'hi conserven i utilitzen per als llibres.

Tot i que sempre ha estat un negoci familiar en el sentit més literal i no un comerç punter per fer-hi molts

diners, la llibreria Quera sempre ha procurat estar al dia: mentre el 1997 pengen a internet la seva primera pàgina web, des del 2003 ha introduït també la venda de productes complementaris als seus mapes i guies, com els GPS, encara que l'establiment no sigui conegut com a lloc de venda de productes diferents dels llibres i revistes.

Actualment, la llibreria Quera continua publicant un catàleg anual, vàlid de Sant Jordi a Sant Jordi. Mentrestant és en marxa la renovació i actualització del web. Un cop estigui feta (esperem que abans d'acabar l'any actual) es podran fer les comandes per internet. El senderisme (l'excursionisme de tota la vida, en definitiva) s'endú el gruix de les vendes, siguin guies o mapes; a continuació es vénen les guies de viatges, rutes ciclistes, l'escalada i altres activitats més minoritàries. El perfil de qui compra continua sent bàsicament un home de mitjana edat (el llibre de muntanya, en la versió que sigui, continua sent un típic regal de Sant Jordi i per això a l'entorn de la diada compren més dones).

L'autor i en Raimon Quera a la taula dels mapes

Alguna cosa muntaran per celebrar el centenari, potser una publicació commemorativa, o algun esdeveniment popular. El que és segur és que els muntanyencs de Barcelona i entorn devem molt a aquesta popular llibreria on ens hem adreçat tota la vida. De la mateixa manera que la família han passat la torxa de pares a fills durant generacions, també els muntanyencs l'anem passant als més joves que van a la muntanya. En definitiva, de llibreries com aquesta no ens consta que n'hi hagi gaires per Europa; coneixem l'Stella Alpina, de Florència, també a Torí n'hi ha una altra..., però tan antiga és difícil de trobar-ne cap més. Per alguna cosa s'han convertit en un d'aquells reductes visitats pels estrangers especialitzats en passar pel carrer de Petritxol; i és que més enllà dels muntanyencs del país, les guies internacionals, com la Fodors, Frommers o l'edició de viatges del New York Times, entre altres, n'han parlat. El turisme de les botigues especials d'una ciutat (recordem can Viader, la granja del carrer de Xuclà, de Barcelona, on es va produir el Cacaolat, ple de visitants) són un tresor a ensenyar i conservar. Quan des de l'ELM vam visitar-los vam insinuar que potser caldria alguna mena de renovació. "I com la faries, si la imatge de la botiga és del tot intocable, és el nostre patrimoni?" Té raó en Raimon. Ben mirat, els estants, la porta, l'aparador, la rebotiga, la taula dels mapes, tot configura un ambient especial que la modernitat no ha d'arrabassar.

El Premi Nacional de Cultura, per fomentar la cultura popular, que van rebre l'any passat, ha de servir d'anticipació de l'homenatge popular i institucional que es mereixen els qui han sabut conservar aquesta joia de la nostra cultura.